

Prav tam je spravil v predzadnjih stihih »žaluzije« v kmečko hišo, vsled česar gotovo ni »Črnošolec« postal boljši; radi neznatne besede trpi včasih ves umotvor, če se razdere »nastrojenje« (Stimmung), in v našem primeru se je gotovo razdrila priprosta kmečka slika, ki jo je hotel tudi v novi izdaji podati pesnik: »Pa pride tja na kraj vasi — tam bela hišica stoji«. »Trem pticam« tudi ne bi bilo v škodo, če bi ne bilo dveh novih verzov. V ostalih pesmih pa ono malce pile — veliko je v istini ni bilo treba — ni nič škodovalo. Pred vsem je črtal slovniške napake, kar se jih je vrnilo v prvo izdajo: opisani futurum (z »bom«) je iztrebil ter ga nadomestil z blagoglasnejšo, okretnejšo dovršniško obliko. Popravil je tudi nekatere zastarele samostalniške končnice in pisal je po novem pravopisu. Dalje se je oziral po rimah in prelil zlasti nekaj tekočih »Gregorčičevih« v krepke moške.

Krasni so bili in krasni so ostali ti stih; preko njih je razlita lepota moči. Strune, iz katerih so pozveneli, niso strune lirne, ki segajo mehko do srca, ampak strune na harfi, ki pretresajo dušo in pojo v jasni dan, poln solčnega žara. V »Baladah in romancah« Aškerc ni še eminentno socijalen pesnik, ali tudi tu se že prikazujejo blede, izstradani obrazi in žuljave roke. V prvem Aškerčevem zvezku prevladuje klic po svobodi slovenskega naroda, ki se je razvil v »Stari pravdi« v grandiozen protest. Pa li ni ta motiv pravzaprav občečloveški? Meni vsaj se zdi, da je spojena pri Aškercu s svobodo naroda tudi svoboda človeka; poleg nedosežnih balad, za katere je izumel Aškerc svoj lastni način in ki imajo le umetniško misel, je vendar tudi »Prva mučenica« in tudi sicer se razlega klic po svobodi duha. Pozneje šele je postal v prvi vrsti socijalen pesnik ter nam ustvaril umotvore, ki ne izgube nikdar svojega bleska. Da ni Aškerc spesnil ničesar drugega kakor le »Balade in romance« in bi nam ne zapustil niti ene pesmi več, živel bi vendar nesmrten v svojih delih.

Knjiga stane 2 K, elegantno vezana 4 K.

A. Sever.

Aleksandrov. Pesmi in romance. V Ljubljani 1903. Založil Lavoslav Schwentner. Krasna knjiga kakor po vsebini, tako po zunanjem licu! Razen del pokojnega pesnika prinaša obširno, s toplim in globokim čutom pisano oceno pesnikovega delovanja in pa njegov životopis iz peresa g. dr. Iv. Prijatelja. O knjigi izpregovorimo pozneje kaj več. Za danes jo samo kar najbolj priporočamo v nakupovanje! Cena broširanega zvezka je K 3·50, po pošti K 3·70, elegantno vezana pa stane knjiga K 5, po pošti K 5·20.

Družba sv. Cirila in Metoda je izdala ravnokar »Vestnik«, v katerem poroča o rednih skupščinah svojih, ki so se vršile od l. 1898.—1901. v Ribnici, na Vrhniku, v Radovljici in v Mariboru. Ima nekaj pomena to, če izdaje družba »Vestnik« za več let skupaj, ker se da na ta način laglje presoditi njen razvoj. Žal, da iz podatkov, ki pred nami leže, ne moremo posneti tistega trajnega napredovanja te najkoristnejše družbe naše, ki si ga želi vsako v resnici rodoljubno srce! — Obenem z »Vestnikom« je izšel tudi 14. zvezek »Knjižnice družbe sv. Cirila in Metoda«. Zvezek prinaša nabožne in slovstvene liste, katere je v prid družbi zbral župnik g. Ivan Vrhovnik. Nadalje je izšla pripovedna pesem »Tarbula«, speval Janez Bilc, ter črtica pokojne pisateljice Lujize Pesjakove: »Smrt pravičnega«. Te tri knjižice z »Vestnikom« vred razpošilja družba društvom in posameznikom ter izreka nado, da nobeden adresat ne vrne prejetih knjižic brez novcev. Vse štiri knjižice skupaj